

Alla Nationers Fria Skola

Rektorn vid Alla Nationers Fria skola

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Alla Nationers Fria skola
i Stockholms kommun

Tillsyn i Alla Nationers Fria skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under Våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Alla Nationers Fria skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 9 april 2013 och den 10 april 2013.

Fakta om skolan

Alla Nationers Fria Skola är en fristående skola vars huvudman är den ideella föreningen Alla Nationers Fria Skola. Skolan är belägen i kommundelen Skärholmen i Stockholms kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-9 och fritidshem. På skolan finns också en grupp för till Sverige nyanlända elever.

Vid tillsynstillfället har Alla Nationers Fria Skola 165 elever. Av dessa går 14 elever i förskoleklassen och 69 elever är inskrivna på skolans fritidshem. Skolverksamheten är uppdelad i nio klasser; en åldersintegrerad förskoleklass och årskurs 1, en åldershomogen årskurs 1, en åldersintegrerad årskurs 2-3 samt åldershomogena klasser i årskurserna 4-9.

Huvudmannen har vårterminen 2013 anställt en biträdande rektor som tillsammans med rektorn utgör skolledningen. I ledningsgruppen ingår även skolans administrativa koordinator och arbetslagsledare från skolans två arbetslag samt från fritidshemmets arbetslag. Biträdande rektor har ansvar för skolans systematiska kvalitetsarbete samt för att utveckla formerna för arbetet med barn- och elevinflytande och föräldrasamverkan.

Kunskapsresultat

Elevantalet i skolan är lågt, varför detta ska tas i beaktning vid tolkning av uppgifter redovisade i procent enligt nedan.

Årskurs 3

Då resultatuppgiften från Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i årskurs 3 läsåret 2011/2012 baseras på färre än tio elever, framgår inte hur stor andel elever som nådde kravnivån på samtliga delprov i matematik och för svenska och svenska som andraspråk. Av skolans egen sammanställning framgår att 33 procent av eleverna läsåret 2011/2012 uppnådde godkänt i de nationella ämnesproven i svenska och 11 procent i de nationella ämnespro-

ven i matematik. Detta är lägre resultat än för kommunen där motsvarande andel är 77 procent för båda proven. Skolans egen sammanställning visar även att elevernas resultat har försämrats sedan läsåret 2009/2010 då 87 procent av eleverna uppnådde godkänt i ämnesproven i svenska och 75 procent i ämnesproven i matematik. Samma nedgång i elevernas resultat visas även i skolans egen sammanställning över andelen elever i årskurs 3 som hade nått kunskapskraven i respektive ämne vid läsårets slut. År 2010 hade 81 procent av eleverna nått kunskapskraven i ämnet svenska och 69 procent i ämnet matematik, jämfört med år 2012 då motsvarande andel i ämnet svenska var 54 procent och i matematik 12 procent. Skolan saknar egna sammanställningar över resultaten i de samhällsorienterade och de naturorienterade ämnena för eleverna i årskurs 3.

Årskurs 6

För årskurs 6 visar Skolverkets statistik för läsåret 2011/2012 att nästintill 100 procent av de 15 elever som deltagit i samtliga delprov i engelska nådde kravnivåerna. För riket var motsvarande andel 79 procent. I skolans egen sammanställning av kunskapsresultaten för samma år framgår att 45 procent av eleverna nådde minst betyget E i engelska. Föregående år var motsvarande andel 86 procent.

Andelen elever som läsåret 2011/2012 nådde kravnivån på samtliga delprov i matematik och svenska/svenska som andraspråk framgår inte av Skolverkets statistik eftersom resultatuppgiften baseras på färre än tio elever.

Skolans egen sammanställning visar att 60 procent av eleverna nådde kunskapskraven i de nationella ämnesproven i ämnet svenska och 17 procent i ämnet svenska som andraspråk. Uppgift saknas för resultaten i ämnesproven i matematik. Skolans lärare bedömde samma år att 72 procent av eleverna nådde minst betyget E i ämnet matematik och 68 procent betyget E i ämnet svenska som andraspråk. Uppgift om betyg för ämnet svenska saknas dock.

Elevernas resultat i de naturorienterade och de samhällsorienterade ämnena redovisas i skolans egen sammanställning för år 2012 på blocknivå. Av sammanställningen framgår att 86 procent av eleverna nådde de kunskapskrav som minst ska uppnås i de naturorienterade ämnena och 68 procent i de samhällsorienterade ämnena. I ämnena slöjd, svenska, och teknik har Skolinspektionen inte tagit del av några sammanställningar.

Årskurs 9

Resultatuppgifter i Skolverkets statistik för år 2012 går inte att utläsa eftersom uppgifterna baseras på färre än 10 elever. Enligt Skolverkets statistik för år 2011 var det genomsnittliga meritvärdet 187 poäng i årskurs 9, jämfört med 211 poäng för riket och 228 för kommunen. Under de senaste fyra åren har meritvärdet på Alla Nationers Fria Skola, enligt Skolverkets statistik, varierat mellan cirka 187 som lägst (år 2010 och 2011) och 215 som högst (år 2008). Andel elever som 2011 var behöriga till gymnasieskolans högskoleförberedande program var 59 procent och till yrkesförberedande program 65 procent. Uppgift om andel elever i årskurs 9 som nådde kunskapskraven i alla ämnen år 2011 saknas i Skolverkets statistik då resultatuppgiften baseras på färre än tio elever.

Av skolans egen sammanställning framgår att meritvärdet år 2012 sjunkit till 171 och att andelen elever som minst nått kunskapskraven i respektive ämne vid läsårets slut sjunkit i de samhällsorienterade och de naturorienterade ämnena samt matematik, musik och idrott och hälsa. Av skolans egen statistik framgår att resultaten har sjunkit något de senaste fem åren. Största skillnaden finns dock mellan år 2011 och år 2012. År 2011 nådde 88 procent av eleverna kunskapskraven i ämnet biologi, mot 56 procent år 2012. I ämnet kemi nådde 82 procent av eleverna kunskapskraven jämfört med år 2012 då 52 procent nådde kunskapskraven, i ämnena religion är motsvarande siffror 61 procent år 2012 mot 88 procent år 2011 och i samhällskunskap 65 procent år 2012 mot 94 procent år 2011.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Alla nationers Fria skola visar att många elever inte ges möjlighet att nå kunskapskraven och utvecklas så långt som möjligt. Skolan behöver vidta kraftfulla åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

År 2012 var kunskapsresultaten för de elever som avslutade årskurs 9 de lägsta på fem år, såväl vad gäller meritvärdespoäng som andel elever som nådde kunskapskraven i alla ämnen. Samma år visar skolans egen statistik för de nationella ämnesproven i årskurs 3 att endast 11 procent av eleverna nådde kraven på samtliga delprov i matematik och i ämnet svenska var det endast 33 procent av eleverna som nådde kraven på samtliga delprov.

En orsak till resultatförsämringen kan vara att skolans arbete med särskilt stöd inte fungerar tillfredställande. Rektor har tillsammans med elevhälsoteamet tagit fram en rutin för utarbetande av åtgärdsprogram som dock inte alltid följs av skolans personal. Under intervjuer med skolans lärare framgick att åtgärdsprogram inte upprättas för samtliga elever med stödbehov på grund av att lä-

rarna upplever att de inte hinner upprätta sådana. Skolans rutiner för arbetet med stöd behöver därför i större utsträckning tillämpas så att de elever som har behov av särskilt stöd också får det. Likaså behöver skolans åtgärdsprogram utformas så att de tydligare beskriver elevens behov kopplat till kunskapskraven samt skolans åtgärder. Vidare framgår av tillsynen att på skolan finns ett stort antal elever som trots de behov som finns inte får studiehundledning på sitt modersmål. Även elevernas individuella utvecklingsplaner behöver förbättras genom att det tydligt framgår vilket ansvar skolan tar för elevens utveckling så att de blir bättre instrument för att följa och stödja varje elevs kunskapsutveckling.

Utifrån diskussioner med rektor och lärare om elevernas kunskapsresultat i ämnet svenska och svenska som andraspråk, är det inte klargjort om eleverna undervisas i och bedöms utifrån kursplanen i svenska eller svenska som andraspråk. Samverkan mellan lärare och ämnesgrupper måste också, framförallt i skolans högre årskurser, utvecklas för att ge eleverna möjligheter till överblick och sammanhang. Även lärarnas arbetssätt i de högre årskurserna bör utvecklas så att eleverna ges möjlighet att prova på varierande arbetsformer. Mot bakgrund av skolans låga kunskapsresultat är det också angeläget att eleverna undervisas av lärare som har utbildning för den undervisning de bedriver.

Tillsynen visar att fritidshemmets verksamhet uppfyller författningarnas krav. Fritidshemmet har ett nära samarbete med skolan, bland annat genom att arbetslagsledaren är med i skolans ledningsgrupp, och erbjuder eleverna ett varierat utbud av aktiviteter, framförallt under loven. Eleverna i årskurs 4-6 erbjuds pedagogisk verksamhet i skolans fritidsklubb. Fritidshemmets öppetider är anpassade utifrån föräldrarnas behov.

Rektor måste som ett led i skolans kvalitetsarbete sammanställa elevernas resultat i samtliga ämnen och årskurser där det finns kunskapskrav för att ha ett mer heltäckande underlag för skolans utvecklingsarbete. Skolinspektionen bedömer dock, trots de brister som utredningen visat, att rektorn har kunskap om det inre arbetet i skolan och också har vidtagit ett antal åtgärder för att utveckla verksamheten.

Mot bakgrund av detta fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) den ideella föreningen Alla Nationers Fria Skola att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 30 september 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Den ideella föreningen Alla Nationers Fria Skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att rektorn fattar beslut om undervisning i svenska som andraspråk.
- Samordna undervisningen i olika ämnesområden så att eleverna ges möjlighet till överblick och sammanhang och att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.
- Se till att eleverna i de högre årskurserna ges möjlighet att pröva olika arbetsätt och arbetsformer.

Motivering

Svenska som andraspråk

Enligt skolförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk anordnas, om det behövs. Det är rektorn som beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev.

I intervjuer med lärare och rektorn samt i inlämnad dokumentation framgår att det är oklart om eleverna undervisas och bedöms enligt kursplanen för svenska som andraspråk eller för svenska. Det är inte heller tydligt vem som fattar beslut om att en elev ska få undervisning i svenska som andraspråk. Skolinspektionen vill betona vikten av att eleverna läser enligt den kursplan som bäst tillgodoser deras möjlighet att utveckla sin språkliga förmåga.

Samverkan och samordning av undervisningen

I läroplanen anges att lärarna ska samverka med andra lärare för att nå utbildningsmålen. Läroplanen anger också att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen samordnas i olika ämnesområden så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

I Skolverkets allmänna råd om planering och genomförande av undervisning (SKOLFS 2011:149) anges att rektorn bör utveckla former för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärarna.

Av intervjuer och samtal med lärare, elever och skolledning framgår att undervisningen endast i begränsad omfattning samordnas i olika ämnesområden för att ge eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Skolledningen uppger att samordning och samarbete över ämnesgränser i något högre grad förekommer i de lägre årskurserna, vilket även bekräftas av de lärare Skolinspektionen talade med. Flera lärare uttrycker att de upplever att tid saknas för att samverka över ämnes- och arbetslagsgränserna även om det finns en vilja att göra det. I de lägre årskurserna menar lärarna att de arbetar ämnesövergripande "med sig själva" då de själva undervisar i de flesta ämnen. Skolinspektionen konstaterar dock att det bland lärarna saknas ett gemensamt förhållningssätt för hur de kan arbeta tillsammans för att i högre grad nå utbildningsmålen.

Arbetsätt och arbetsformer

Av skollagen framgår att barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. I läroplanen anges att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov och att lärarna ska svara för att eleverna får prova olika arbetsätt och arbetsformer.

Rektor menar att ett av skolans utvecklingsområden är att få lärarna att arbeta mindre med läroböcker och i större utsträckning hitta andra sätt att undervisa, till exempel genom att ta sig ut ur klassrummen och använda sig av närområdet i undervisningssyfte. I samtal med skolledning, lärare för de högre årskurserna och elever framgår att det på skolan finns flera elever som är "skoltrötta" och behöver ökad stimulans för att väcka lusten till lärande. I intervju med lärare i de högre årskurserna framgår att en stor del av undervisningen är läromedelstyrd och att även om lärarna fått mer tid och kompetensutveckling för att arbeta med pedagogiska planeringar räcker inte tiden till för att utveckla undervisningen och variera arbetsätt och arbetsformer i större utsträckning.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att det finns brister i hur skolan arbetar med undervisning och lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och den ideella föreningen Alla Nationers Fria Skola föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 11 §, 10 kap. 4 § skollagen, 5 kap. 14-15 §§ skolförordningen, Lgr 11 avsnitt 2.2 Kunskaper, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande och avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Den ideella föreningen Alla Nationers Fria Skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Utarbeta en plan mot kränkande behandling så att de åtgärder som anges är anpassade utifrån varje enskild verksamhets specifika behov och förutsättningar.

Motivering

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Vidare krävs att behovet för de åtgärder som avses vidtas är klarlagda genom en kartläggning.

I Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) anges att arbetet med planen mot kränkande behandling bör bedrivas så att planen återspeglar förhållanden i varje enskild verksamhet.

Vid Alla Nationers Fria Skola finns en handlingsplan för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling som kallas "Likabehandlingsplan 2012/2013" och gäller till och med 30 september 2013 då planen ska ha utvärderats och reviderats för det kommande läsåret. Planen beskriver bland annat skolans vision liksom planerade insatser för att förebygga trakasserier och kränkande behandling. Åtgärderna i planen är dock generella och av övergripande karaktär och anger inte vilka konkreta åtgärder som skolan, utifrån en aktuell kartläggning, avser att påbörja och genomföra under 2012-2013. Därmed utgår inte planen från de behov som finns vid skolenheten respektive fritidshemmet.

Skolinspektionen konstaterar att det finns brister i skolans plan mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och den ideella föreningen Alla Nationers Fria Skola föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Den ideella föreningen Alla Nationers Fria skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Ge studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Se till att eleverna får det särskilda stöd i skolan och fritidshemmet som utredningen har visat att de behöver.
- Se till att det anmäls till rektor att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås, eller har andra svårigheter i sin situation på skolan eller fritidshemmet.
- Se till att åtgärdsprogrammen tydligt anger vilka elevens behov är och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Studiehandledning på modersmålet

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

På skolan finns en stor andel elever med annat modersmål än svenska och skolan har även en förberedelseklass för till Sverige nyanlända elever. Av skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2011/2012 framgår att elevernas bristfälliga kunskaper i svenska är ett starkt bidragande skäl till elevernas låga resultat i till exempel de samhällsorienterande ämnena i de högre årskurserna. Trots redovisat behov av studiehandledning på modersmål framgår av intervju med rektor att det inte erbjuds i tillräcklig utsträckning annat än för de nyanlända eleverna. Skolans rektor menar att även om det skulle vara önskvärt att ha studiehandledning på modersmål direkt i klassrummet med alla språk är det enligt henne orimligt. Däremot kan de lärare som har ytterligare språkkunskaper använda sig av dem under lektionen, till exempel har skolans lärare i matematik, slöjdämnet samt flera klasslärare i de lägre årskurserna kunskaper i andra språk, bland annat arabiska. Skolinspektionen vill dock särskilt framhålla att elever har rätt till studiehandledning på sitt modersmål om de behöver det i sin kunskapsutveckling.

Skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, så ska detta anmälas till rektor. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvi-

sar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen kan utifrån skolans dokumentation samt intervjuer med rektor och elevhälsa konstatera att skolan har rutiner gällande arbetsgången med särskilt stöd och utarbetande av åtgärdsprogram. I intervju med lärare framgår dock att dessa rutiner inte alltid följs av skolans personal. Någon lärare uppger i intervjuerna att det finns elever som har behov av särskilt stöd men som inte får det och där åtgärdsprogram ännu inte har upprättats samt att åtgärderna för att stödja eleverna inte alltid är tillräckliga. Bland annat uppges brist på tid och resurser som skäl till detta. Rektorn uppger att skolan har arbete med särskilt stöd och utarbetande av åtgärdsprogram som utvecklingsområden sedan tidigare läsår och rektorn har därför under läsåret 2012/2013 anställt en specialpedagog som bland annat arbetat aktivt med att handleda lärarna i arbetet med pedagogiska utredningar och upprättandet av åtgärdsprogram.

Skolinspektionen har också tagit del av ett antal åtgärdsprogram från grundskolan som utarbetats under höstterminen 2012. Åtgärdsprogrammen är av varierande kvalitet och i flera program är beskrivningarna av elevens behov och skolans åtgärder så generellt hållna att åtgärdsprogrammen inte alltid är utvärderingsbara. Kopplingen till kunskapskraven är inte heller tydliggjorda. Till exempel består vissa åtgärder i att eleven ska "jobba i mindre grupper med duktiga elever som kan stötta och uppmuntra" eller "få anpassat schema". Hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas framgår inte heller alltid.

Sammanfattningsvis visar utredningen att de finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och den ideella föreningen Alla Nationernas Fria Skola föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8 och 9 §§ skollagen, 5 kap. 4 § skolförordningen, Lgr 11 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning och avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Den ideella föreningen Alla Nationers Fria skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Rektorn ser till att lärarna är väl förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning.
- Ge lärarna stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.
- Se till att det av de individuella utvecklingsplanerna tydligt framgår vilket ansvar skolan har samt vilka insatser skolan vidtar för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Betyg och bedömning

Rektorn har i skollagen ett utpekat ansvar för att betyg sätts i enlighet med de föreskrifter som gäller för betygssättning. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 667) är syftet med bestämmelsen att särskilt markera rektorns ansvar för en rättvis och likvärdig betygssättning. Det innebär att rektorn måste se till att lärarna är förtrogna med regelverket och att de ges stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Rektorn uppger i intervjun att skolans lärare uppmanas att ta hjälp av andra lärare som undervisar i samma ämne, oavsett vilken nivå man undervisar i, för att resonera kring bedömningar när de ska rätta de nationella proven, sätta betyg eller skriva omdömen. Rektorn har även haft en konsult på skolan för att kompetensutveckla lärarna i utformningen av lokala pedagogiska planeringar (LPP) samt bedömning och betygssättning. I intervju med lärarna framgår dock att sambedömning och gemensam rättning av de nationella proven sker i mycket liten utsträckning. Lärarna uppger att det inte avsatts särskild tid för dem att diskutera betygssättning och bedömningsfrågor. Rektorn bekräftar också i intervju att kvaliteten är ojämn vad gäller lärarnas kompetens och kunskap om kriterierna för betygssättning och att det krävs att skolan sätter in ytterligare kompetensutvecklingsinsatser för att höja likvärdigheten i lärarnas betygssättning.

Individuella utvecklingsplaner

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i samtliga ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka

insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. I Skolverkets allmänna råd om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen (SKOLFS 2012:16) anges att den framåsyftande delen i den individuella utvecklingsplanen bör utformas så att den tydliggör vilket ansvar skolan, eleven och vårdnadshavaren har för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av skriftliga individuella utvecklingsplaner med omdömen från år 2012. Av planerna framgår bland annat inte vilka insatser som skolan ska vidta för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. I flera planer läggs nästan allt ansvar på eleven, till exempel innebär många insatser att skolan ska ge eleven "stöd genom elevens val" eller "erbjuda läxhjälp".

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med likvärdig bedömning och betygsättning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och den ideella föreningen Alla Nationers Fria skola föreläggs avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 34 §, 3 kap. 14 § och 10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11 avsnitt 2.7 Bedömning och betyg

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Den ideella föreningen Alla Nationers Fria skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- -Se till att rektorn tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- -Se till att rektorn involverar skolans personal i kvalitetsarbetet.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

I Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet anges att rektorn tillsammans med personalen och utifrån uppföljningen bör analysera vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen.

I intervju uppger rektorn att det finns ett behov av att utveckla pedagogiken i syfte att nå bättre studieresultat och måluppfyllelse. Trots de utvecklingsinsatser skolans rektor genomfört är det dock ännu svårt att se ett helhetsresultat, även om rektorn menar att hon sett en utveckling åt rätt håll med anledning av de vidtagna åtgärderna.

Rektorn ska även använda sig av elevernas resultat i samtliga ämnen för sin analys av skolans utvecklingsområden. Tillsynen visar att det saknas sammanställningar i de natur- och samhällsorienterade ämnena i årskurs 3 och för årskurs 6 redovisas kunskapsresultaten blockvis trots att det finns kunskapskrav i respektive ämne. Även för några andra ämnen saknas sammanställningar av elevernas resultat, vilket ger skolans rektor ett bristfälligt underlag för sin analys och bedömning av behov av utvecklingsinsatser.

Skolan behöver vidare vidta åtgärder för att stärka lärarnas delaktighet i kvalitetsarbetet. Flera lärare uttrycker i intervjuerna att de inte är delaktiga i skolans kvalitetsarbete annat än genom att rapportera resultat till skolans rektor som gör sammanställningar och analyser. Det finns således inte ett tillräckligt förankrat kvalitetsarbete på skolan som lärare och övrig personal medverkar i.

Trots att sammanställningar och kartläggningar av elevernas resultat i flera ämnen och årskurser finns, har skolan inte varit framgångsrik i att analysera och omsätta resultaten i utvecklingsinsatser som förbättrar studieresultaten. Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och den ideella föreningen Alla Nationers Fria Skola föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4-5 §§ och 7 § skollagen

Personalkompetens**Bedömning**

Den ideella föreningen Alla Nationers Fria skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de bedriver.

Motivering

Utgångspunkten i skollagen är att lärare ska ha utbildning för den undervisning de bedriver. Det innebär att lärarens utbildning måste överensstämja med den skolform, årskurs och de ämnen som läraren undervisar i. Lärare som anställts före den 1 juli 2011 och som saknar lärarlegitimation kan under en övergångsperiod istället ha utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Lärare som inte uppfyller kraven enligt skollagen får undantagsvis bedriva undervisning. Det gäller bland annat om det inte finns personer som uppfyller kraven inom huvudmannens organisation eller om det finns särskilda skäl med hänsyn till eleverna.

Tillsynen visar att det finns lärare som saknar lärarutbildning men som bedriver undervisning i några ämnen. Skolan har också en stor andel elever som är i behov att undervisas i svenska som andraspråk, men det finns ingen lärare anställd med utbildning i ämnet för de högre årskurserna. Huvudmannen bör se över den samlade ämnesbehörigheten hos undervisande lärare i årskurserna 4-9 samt för de praktiskt estetiska ämnena så att de lärare som undervisar uppfyller skollagens krav om behörighet.

Utredningen visar att det finns brister i personalens kompetens. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och den ideella föreningen Alla Nationers Fria Skola föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 13 § skollagen, 33 § lag om införande av skollagen

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Den ideella föreningen Alla Nationers Fria skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska elever i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Tillsynen visar att eleverna på Alla Nationers Fria Skola inte har tillgång till skolbibliotek i den omfattning som föreskrivs i skollagen. På skolan finns ett mycket litet skolbibliotek som består av några hyllor med böcker samt en datasal. För de lägre årskurserna finns det dessutom några bokhyllor med böcker utspridda i klassrummen. Datasalen får eleverna använda efter bokat schema. Skolan har även nyligen införskaffat en klassuppsättning av "läsplattor" som används i den pedagogiska verksamheten. Enligt rektorn har alla elever på skolan bibliotekskort på Skärholmens stadsbibliotek, som skolan har avtal med, och eleverna har möjlighet att låna böcker där. Eleverna och lärarna uppger dock att detta bibliotek används sporadiskt och enbart för att låna böcker. Rektorn har efter tillsynen skickat in en kompletterande beskrivning av det organiserade samarbetet mellan skolan och stadsbiblioteket. Detta samarbete bekräftades dock inte av de elever och lärare Skolinspektionen träffade, eleverna uppger att de framförallt på sin fritid besöker biblioteket för boklån.

Trots det som rektorn har framfört finner Skolinspektionen att skolbiblioteket inte är ett stöd för eleverna i deras lärande och en del av skolans arbetsmiljö på det sätt som avses i skollagen. Utredningen visar att eleverna inte har tillgång till ett skolbibliotek som motsvarar författningarnas krav och den ideella föreningen Alla Nationers Fria Skola föreläggs att avhjälpa bristen.

Föfattning

2 kap. 36 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Ana-Maria Koci Spång
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).